

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 10—, za ino-
skratko D 13—, dostavljen na dom
D 11-50, na izkaznice D 10—,
inzerati po dogovoru.
Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslilina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 274.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštomatkovni
račun št. 11.337.
Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Repokop se ne vrne.

Leto: IV.

Maribor, petek 2. marca 1923.

Številka: 49

Volitve na Hrvatskem.

Ljudstvo in inteligenca.

Odkar je Radić postavil ali vsaj sku-
šal postaviti svoje volilne liste tudi v
Sloveniji, imamo nov dokaz, da mu ne
gre za rešitev »hrvatskega vprašanja«,
marveč zgolj za to, da zbere okoli sebe
kar največ negativnih volilcev. Negativni
volilci — to so vsi oni, ki so umsko pre-
plitvi, da bi razumeli državni položaj in
se opredelili za stranko, ki ve, kaj hoče.
O Radiću in njegovi stranki tega ni mo-
goče reči — zato je okoli Radića toliko
negativnih volilcev. Politično in gospo-
darsko zaostalemu hrvatskemu kmetu se
sicer že odpirajo oči in vsa znamenja ka-
žejo, da bo Radićeva stranka znatno na-
zadovolja — vendar pa je na Hrvatskem
še vedno več kot preveč negativizma,
kričastva in političnega cinizma, strupov,
ki ovirajo izčiščenje in ustalitev poli-
tičnega življenja. Radić je za take ne-
zdrave elemente še vedno magnet, ki jih
privlači in drži okoli sebe, da ne vi-
dijo resnice. Ubogemu zagorskemu kme-
tu, ki se navdušuje za republiko, ne pri-
pisujemo hudobnosti in protidržavnih
nagnenj. Njemu manjka najenostavnej-
še politične vzgoje, nima ne umske kul-
ture ne srčne toplote. On gre za tistim,
ki mu najbolj sugeriira to, česar pogre-
ša. Radić si pridobiva ljudi s krepkimi
političnimi spisi in govori vzgaja um —
dasi enostransko — pa tudi srce: zaradi
srčne kulture naglašja svoj pacifizem in
poplavlja kmete s političnimi poetizmi.
Taka politika je vedno sugestivna. Spri-
čo sedanjih razmer na Hrvatskem se ni
čuditi, da imajo demagogi toliko moči.
Kmet pa bo mogoče ozdraviti, dasiravno
ne takoj in ne s samimi besedami. Kmet
bo od leta do leta popuščal. Kjer je po-
litika slaba vsled neznanja, tam je sicer
trenutno nevarna, tekom časa pa zavza-
me zdravejšje oblike. Zakaj neznanju se
da pomagati, hudobnosti in izprijetosti
pa nikoli. Hrvatski kmet bo že tokrat
pristopil k volilni mizici bolj izšolan in
izkušen kot je bil ob volitvah v ustavo-
dajno skupščino, ni pa izključeno, da bo
že kmalu po volitvah še razsodnejši. Hr-
vatski kmet živi v težkih zablodah, ali
te morajo miniti in on sam bi tisti, ki bo
napravil obračun z demagogi. Treba pa
je, da bi se mu pomoglo na težavni poti
k spoznanju. To bi bila naloga hrvatske
inteligenca. Naj bi šla med ljudstvo s
krepkim kulturnim in ekonomskim pro-
gramom. Naj bi mu snovala zadrage in
gospodarska društva, pošiljala kmetijs-
ke učitelje in delavce za podrobno kul-
turno delo.

Toda — kaj vidimo? Takozvana hr-
vatska politika je še vedno taka kot je
bila. Gospodska. V začetku so šli v Beo-
grad, bili ministri, poslanci in državni
funkcionarji. Bili so zadovoljni, saj so
smeli eksploatirati, kolikor se je dalo.
Ko pa so volitve pokazale, da inteligen-
ca nima za sabo večine, so zahtevali na-
ves glas, naj se država uredi federali-
stično: v tem slučaju bi ostalo pri starem
in hrvatska inteligenca bi s pomočjo srb-
skih bajonetov zatrla Radića. Ali v Beo-
gradu so vpraševali: Kako pač more 11
zajedničarjev zahtevati, da obvelja nji-
hov nastavn ni načrt? Ali naj se vse ostale
stranke, med njimi one z 80 in več man-
datov, uklonijo pred hrvatsko gospodo,
ki hoče federacijo, katero unitaristi, av-
tonomisti in drugi odklanjajo? Stranka
hrvatske inteligenca bi bila morala iz-
rabiti svoj vpliv na kmečke mase in pri-
peljati Radića v beograjsko skupščino,
da se pogaja glede event. federacije. Te
moči pa hrvatska inteligenca ni imela,
zakaj kmečko ljudstvo je ni razumelo.
Njena lastna politika se je maščevala
nad njo samo. Na mesto da bi ta gospoda,
vajena političnih nastopov in odrevenela
v plitvem negativizmu, revidirala svojo

Sušak še ni evakuiran.

Prerašno veselje v Beogradu. — Admiral Prica pozvan v Beograd. — Sestanek v Zadru.

Beograd, 1. marca. V prepričanju,
da se je včeraj izvršila predaja Sušaka,
so Beograščani v proslavo tega dogodka
razobesili zastave. Vse razpoloženje pa
je uničila vest, da se je predaja za dva
do tri dni zavlekla. Radi tega je bil taj-
nik naše delegacije, admiral Prica brzo-
javno pozvan v Beograd.

Beograd, 1. marca. Včeraj se je vr-
šila v predsedstvu vlade konferenca, ka-
teri so prisostvovali Pašić, Ninčić, Stoj-
adinović in Supilo. Dr. Ninčić je poročal,
da sta se včeraj sestali obe delegaciji pa-
ritetne komisije in bi se imelo včeraj
pričeti z evakuacijo tretje cone. Prečital
je brzoglavna poročila generala Milića o

pripravi za evakuacijo, kakor so se do-
ločile sporazumno z italijanskim genera-
lom Barbarichem in konzulom Markovi-
čem. Razpravljalo se je tudi o potrebnih
kreditih za zasedbo izpraznjenega ozem-
lja.

Beograd, 1. marca. Presburo objav-
lja posebno poročilo iz Sušaka: General
Barbarich z italijanske strani in general
Milić z naše strani se bodeta sestala v
Zadru in določila podrobnosti glede iz-
praznitve tretje italijanske cone. Na
Sušaku se opaža, da se Italijani priprav-
ljajo k odhodu. Obloženi tovorni avto-
mobili vozijo neprenehoma čez Rječino
na Rijeko.

Nove vesti o madžarskem izzivanju.

Nabiranje prostovoljcev.

Beograd, 1. marca. Včeraj zvečer
so dospela iz Madžarske poročila o ži-
vahnem nabiranju dobrovoljcev po vsej
deželi. Ker stalna madžarska vojska ne
zadostuje za madžarske namene, name-
ravajo osnovati dobrovoljne legije ter s
tem kršijo mirovne pogodbe. Za nabira-

nje dobrovoljcev se razvija živahna pro-
paganda, posebno ob naši meji. Iz aéro-
planov mečejo na naše ozemlje letake, v
katerih pozivajo prebivalstvo, naj trpi
še malo časa, ker bliža se ura, ko se bodo
vrnili zopet pod okrilje svete Štefanove
krone.

Velik demokratski shod v Zagrebu.

Zagreb, 1. marca. Dne 27. pr. m. se
je vršil volilni sestanek demokratske
stranke, ki je bil zelo dobro obiskan. —
Predsedstvo organizacije je poročalo o
dosedanjem volilnem delu. Demokratska
stranka je vložila 1336 reklamacij, od
katerih je bilo 1072 reklamacij ugo-
denih. Na sestanku je bilo sklenjeno, da
se vrši dne 4. marca veliko demokratsko
zborovanje za mesto Zagreb in vsak te-
den sestanek v tajništvu. Na to je mini-
ster na razpoloženju Svetozar Pribičević

podal situacijsko poročilo o volilnih pri-
pravah širom države. Šumadijski posla-
nec Dragoljub Todorović je govoril o vo-
lilnem delu demokratov v Srbiji.

Zagreb, 1. marca. V nedeljo, dne
1. marca priredi zagrebska mestna organi-
zacija demokratske stranke v prostorih
»Apolo-kina« velik volilni shod, na ka-
terem bo razvil svoj program dr. Lujo
Vojnović, nosilec kandidatne liste de-
mokratske stranke v Zagrebu.

Poslovanje monopolne uprave.

Beograd, 1. marca. Dohodki mono-
polne uprave so iznašali v mesecu de-
cembru: Srbija: od tobačne prodaje
čez 28 milijonov dinarjev, sol in takse 12
milijonov, petrolej in takse čez 16 mili-
jonov dinarjev, vžigalice okoli 2 milijo-
na dinarjev, cigaretni papir 3 in pol mi-
lijone dinarjev in razni drugi dohodki v
skupnem znesku 130.000 dinarjev — Bo-
sna in Hercegovina: sol 4 milijone
dinarjev, tobak 10 milijonov dinarjev,
takse na petrolej in monopolni papir 2
milijona dinarjev. Dalmacija: tobak
3 milijone dinarjev, sol 2 in pol milijona
dinarjev, ostalo 4 milijone dinarjev. —
Črna gora skupni dohodki 2 in pol
milijona dinarjev. — Hrvatska in
Slavonija: tobak 2 milijona dinarjev,
ostali dohodki 12.7 milijonov dinarjev. —
Banat in Baranja: tobak 7.9 milijonov di-
narjev, sol 2 milijona in drugi dohodki
3 milijone dinarjev.

Pred obnim zborom Narodne banke.

Beograd, 1. marca. V nedeljo dne
4. t. m. se vrši tretji obni zbor Narodne
banke. Do razglasenega roka je bilo de-
poniranih 40.493 komadov delnic od 387
delničarjev s pravico do 1726 glasov. Za
obni zbor je v smislu zakona potrebna
udeležba vsaj 100 delničarjev, ki zastopa-
jo vsaj 22.000 komadov delnic. Pričako-
vati je, da bo udeležba zadostna.

Povišanje poslanikov.

Beograd, 1. marca. Ministrstvo za
zunanjo politiko pripravlja ukaz o povi-
šanju nekaterih naših poslanikov v ino-
zemstvu. Med drugimi postanejo posla-
niki I. razreda dosedanja poslanika Milan
Rakić v Sofiji in Voja Antonijević v
Rimu ter Panta Gavrilović, pomočnik
zunanjeza ministra.

Princezinja Jelena v Nizzi.

Beograd, 1. marca. Iz Pariza je do-
spelo poročilo, da je princezinja Jelena
s svojimi otroci dospela v Nizzo. Eden
otrok je na potu obolel.

Stojadinović v Sloveniji.

Beograd, 1. marca. Finančni mini-
ster Stojadinović je včeraj odpotoval v
Slovenijo.

Popustljivost v Angorji?

London, 27. februarja. Kakor do-
znava Reuterjev urad, je bil včeraj pred-
ložen angorski narodni skupščini osnu-
tek lausanske pogodbe. Kemalistični
ministri so priporočali sprejem te po-
godbe s pridržkom nekaterih sprememb,
glede katerih bodo stavili še posebne
predloge v svrhu nadaljevanja pogajanj.

Nemški poskus v Poruhirju.

Pariz, 27. februarja. Listi poročajo
iz Düsseldorfa, da so okupacijske oblasti
aretirale krog 150 nemških nacionalistov,
ki so prišli iz Münstra, da bi prevzeli in
organizirali protifranosko agitacijo.

BORZA.

Curih, 1. marca. (Izo.) Sklepni tečaji.
Pariz 32.57, Beograd 5.20, London 25.09,
Berlin 0.0234, Praga 15.80, Italija 25.65,
Newyork 532.75, Dunaj 0.0074 sedem o-
smink, žigosane krone 0.0075, Budimpe-
šta 0.1775, Varšava 0.012, Sofija 3.10, Bu-
karešta 2.40.

Zagreb, 1. marca. (Izv.) Pariz 6.10—
6.20, Švica 18.98—19.05, London 4.75—4.77,
Berlin 0.445—0.455, Dunaj 0.143—0.144,
Praga 3.00—3.01, Italija 4.85—4.88, dolarji
100—101, Budimpešta 3.35—3.42.

taktiko in se vrgla z vso vneto mo-
mase, se je začela kujati in si polagoma
nadevati maske političnih užaljenecv.
Tako so včerajšnji kr. ministri v Beogra-
du postali prijatelji Stjepana Radića, ki
jih je pozdravil, kakor močen oblastnik
pozdravlja svojega podložnika. In drug
za drugim so ti slabiči zlezli v Radićev
zapeček, ustvarili Hrvatski blok in ho-
teli prevrtni zgodovino.

Po zagrebskem kongresu bi blokaška
inteligenca imela priliko, da bi se vrnila
k jugoslov. državni ideologiji, brez kate-
re ni več izhoda ne za Hrvate in Sloven-
ce ne za Srbe — toda zajedničarjem oči-
vidno manjka mladostnega elana in ve-
selja do podrobnega dela — njim se noče
iz olimpskih višav Zagreba.

Ta pot pa je brezpogojno potrebna,
kajti brez nje si ne moremo misliti re-
šitve hrvatskega kmeta. Pa kaj je za-
grebskim namišljenim veličinam za kme-
ta? Da, če bi bilo tako, kot je bilo nekoč!
Kmetje so glasovali, gospoda je vodila
politiko. Če bi bila inteligenca mladost-
na in agilna, bi ji ne bilo težko si pri-
dobiti zaupanja hrvatskega kmeta, toda
kako naj si predstaviš razne Drinkovi-
će, Šegviće in Lorkoviće pri podrobnem
delu na deželi? Bolje je, če se postavijo
v gesto užaljenih prvakov, češ: laissez
fair, laissez passer... Hrvatskega bloka
sicer ni več, ker je bil nenaravna poli-
tična skupina. Kmečki diktator pa za-
padnoevropsko orientirani buržuj ne mo-
reta dolgo vzdržati na isti črti, če ima
drugi le količkaj samozvesti. Zato je bil
Hrvatski blok razrušen, kakor je bilo za-
pisano že ob njegovem postanku. In za-
jedničarski inteligenci še ni dovolj! Raj-
ši nego da se preorientira, da si poišče
zaščite v Srbiji in Sloveniji, po vseh po-
krajinah, pri strankah, ki imajo iste
interese na demokraciji in parlamenta-
rizmu, se pod vplivom odrevenelih, se-
nilnih političnih prvakov ponižno skrivajo
za Radićevim zapečkom in resignirano
kličo svetu: laissez fair...

Mislimo, da je srbijanska inteligenca
bila in je še danes samostojnejša in zdra-
vejša. Srbijanska inteligenca se je vedno
borila za dobro naroda, za svobodo, za
liberalizem, za socializem; borila se je
proti absolutizmu Mihajlu, dasi je bil ne-
izmerno večji dobrotvor naroda kot je
danes Radić dobrotvor Hrvatov. — Bo-
rila se je proti Obrenovićem, nikdar se
ni vklonila pred onimi, ki so operirali z
nezrelostjo in slabostmi širokih ljudskih
slojev.

Nedavni volilni sklep stranke samo-
hrvatske inteligenca je najslabše in zad-
nje spričevalo hrvatskemu razumnstvu.
Postali so Radićevi kuliji, s tem so pa
doigrali. Hrvatsko kmečko ljudstvo bo
mogoče ozdraviti, ker je nevedno in za-
peljano. Blokaških inteligentov ne več,
ker so zlomili svoje hrbte in iz gole stra-
hopetnosti pljunili v lastno skledo. Tako
bo ob drugih volitvah v Jugoslaviji iz-
ginil gospodski separatizem Hrvatov.
Njegov zadnji krik ni klic k boju, temveč
psovka iz ressentimenta...

Politične vesti.

* Prijatelji, rešite ga! Mi smo že izja-
vili, da Ivana Hribarja naj radikalna
vlada drži, kakor dolgo ga hoče in more.
Mi smo desinteresirani, ker drvi v pre-
pad. Škode bo če sicer napravil nekaj,
pa potem boče za Slovence — definitivno
mrtev. Te dni se je pri nas oglasil Bus
Polanski, ki je bil od ministrstva pravde
nastavljen kot uradni sekvester Atterasa,
po odpravi sekvestracije je pa stopil v
zasebno službo veleposelstnice. Post v
Gornji Poljskavi. Pustimo na stran, ali
je udeležen na tem, da tega posestva ne
dobi v roke Windischgrätz. Pripustimo,
da tudi Polanski zasleduje kake interese,
ki so s Hribarjevimi v navskrižju. Ven-
dar pa damo premisliti onim, ki še Hri-

barja držijo, kaj je napravil s Polanskim. Agrarni uradnik Pfeifer je zahteval od okrajnega glavarja Lajnsiča, naj izžene Polanskega iz okraja. Okrajni glavar je odklonil, ker ni našel razlogov. Nemudoma je pa dobil naročilo od gosp. Hribarja, da to stori z ozirom na to, ker Polanski ni potreben in je nevaren red in miru. Pritožbi se ni priznala odločilna moč. Polanski se je udal in vzdihnil: »In tega človeka smo v Rusiji sprejeli kot boga! Mi pa pravimo, da ga priporočamo prijateljem, ki so na njem zainteresirani, ker drvi očividno v prepad. Mi smo dezinteresirani!

* Čudna družba. Maribor je hvalabogu precej demokratično mesto. Frakarije pri nas ni veliko, vendar pa imamo tudi nekaj izrazitih frakarjev. Na čelu vsem stojita, kakor je splošno znano, posebno dva gospoda, to sta vitez Grasselli in dr. Pfeifer. Ta dva gospoda sta v svoji frakarski nadutosti tako dosledna, da komaj še odzdravita, če ju pozdravi kdo, ki stoji družabno za eno stopnjo nižje. Ta dva gospoda pa sta obenem tudi voditelja mariborske radikalije, kateri sta se pridružila tudi proletarca Jože Nachtigall in Miha Koren. Radovedni smo sedaj, kako se bo ta družba obnašala na cesti, če se bo srečala. Najbrže po znanem nemškem reku: »Grüss mich nicht...«

* Enaki se družijo z enakimi. Med prvimi, ki so pri nas šli v radikale, ki sedaj prodajajo naše interese Nemcem in nemčurjem, je bil vitez Grasselli. Da se ne bo zdelo komu čudno, kako je bilo to mogoče, hočemo navesti samo eno veliko Grassellijevo zaslugo za nemštvo, ki ga pač docela usposablja za radikala. Ko je bila naša vojska še v Radgoni, so dobili naši tamkašnji častniki od generala Maistra nalog, za vsako ceno vloviti dr. Kamnikerja, ki je bil vodja vseh avstrijskih napadov proti nam in glavni agitator za priključitev Radgone k Avstriji. Naši častniki so noč in dan prežali na dr. Kamnikerja ter ga končno tudi res prijeli in privedli v Maribor na sodišče. Tu ga je sprejel dr. Grasselli z najprijaznejšim obrazom ter z besedami: »Servus Kollega!« ter ukazal častniku, naj se odstrani. Zaprl se je z dr. Kamnikerjem v sobo ter govoril z njim dolgo časa na samem, končno pa ga je pustil na svobodo ter mu dovolil, da se vrne nazaj v Avstrijo! Dr. Kamniker je odšel iz Maribora naravnost v Pariz in tam dosegel, da je Radgona res pripadla Avstriji, kar bi se ne bilo nikoli zgodilo, če bi bil Grasselli Kamnikerja vtaknil v luknjo. Tako se imamo za izgubo Radgone zahvaliti tudi Grasselliju. Dr. Grasselli je že tedaj bil najboljši podpiratelj nemških interesov, zato je bilo tudi sedaj naravno, da se je pridružil tisti stranki, ki stoji na istem programu.

* Tako se bo tudi zgodilo. Včerajšnje Kamenarovičeve »Jutranje Novosti« so prinesle uvodnik »Stara odkritja«, napisan v Mariboru, v katerem skušajo zavračati vse one strašne obtožbe, ki jih dan za dnem prinaša vse pošteno časopisje širini naše države na račun radikalne stranke. Članek previdno molči o drugih listih ter napada samo »Jutro« in »Tabor«, računajoč s tem, da drugih hrvaških in srbskih listov naše ljudstvo ne čita. Pisec pravi, da če bi bilo vse to res, kar pišeta »Jutro« in »Tabor«, potem bi si moral človek o NRS in njenem načelniku Pašiču ustvariti najslabšo sodbo. To kar uganja NRS (po poročilih teh listov) presega že vse meje in je naravnost sramota za kulturno državo. Kaj takega tudi na Balkanu še ni bilo in tudi ne bo več. Stranka, ki bi delala tako, (kakor poročamo mi) bi si sama pletla vrv okoli vratu in bi morali biti vsi njeni voditelji naravnost blazni in tako kratkovidni, da bi ne videli niti ped pred nosom. Zgodovina in razvoj strank dovolj jasno kaže, da se strahovlada ni nikjer obne, da se je krivica vedno maščevala, da se je zvrnil v jamo tisti, kateri jo je kopal drugim. — Na to odgovarjamo samo kratko: Vse kar smo pisali o lumparijah in korupciji, ki jo uganja radikalna stranka pri sedanjih volitvah je gola resnica in o tem ne pišemo samo mi, ampak vsi poštenu listi v državi. Radikalna stranka dela res tako in celo še mnogo huje in če bi z grožnjami ne silila odvisnih slojev, da se ji pokore in glasujejo zanje in če ne bi z denarjem in raznimi koncesijami kupovala glasov, bi se tudi že sedaj zgodilo tako, kakor pravijo »Jutranje Novosti«, namreč da bi jo vzel vrag z zvezdami, voditelji vred. To in edino še to

jo drži pokonci. Ali, tudi to bo prej ali slej prenehalo in potem se bo tudi zgodilo tako, vrv se bo tudi zadržila, krivica se bo maščevala in radikalna stranka se bo zvrnila v jamo, katero koplje danes drugim.

* Nachtigallov manifest. Znani bivši komunist Jože Nachtigall iz delavnice južne železnice na koroškem kolodvoru, ki je po skrivnem videnju, v katerem se mu je prikazal bradati obraz Nikole Pašiča, postal radikal, je izdal dne 24. februarja v obeh »deželnih« jezikih tiskan manifest vsem svojim prijateljem in sodelavcem. V tem manifestu se obrača najprej proti svojim še nedavnim tovarišem krog »Enakosti« in »Volksstimme«, ter pravi, da je postal radikal — ne iz prepričanja — ampak zato, da se maščuje iz posebnih razlogov nad kliko, ki je zavestno delovala proti interesom delavstva. Svojim bivšim tovarišem očita, da niso v vseh štirih letih ničesar storili za delavstvo, on pa da je »z eno samo šahovsko potezo« (s tem da je postal radikal), dosegel vse. Prvi uspeh je baje to, da dobi delavci plače tudi za tistih devet dni pasivne rezistence, v katero jih je nekoč sam zapeljal. Ob koncu pa pravi: »Sodrugji in proletarci! Boj, v katerega sem se vrgel s sodrugom Korenom, je za naju osebno nevarno, toda vedite, da je to edini izhod iz strašne gospodarske krize delavstva. Midva ostaneva na braniku za vaše interese tudi v slučaju, če naju vse zapusti.« V zadnjih dneh smo opisali že mnogo žalostnih pojavov iz sedanjice volilne borbe, ta »manifest« pa je zopet nov dokaz, kako propadli so pri nas že nekateri ljudje in kako propadla je tista stranka, ki se oklepa v volilnem boju Jožeta Nachtigalla. Svoječas je bil ta mož komunist in basen sovražnik ravno tistega režima, katerega mu se je danes »iz delavskih interesov« prodal. Ta mož, ki je še nedavno trdil, da je basen nasprotnik buržoazne reakcije, je postal sedaj sam njen zaščitnik in priganjač ter hoče za svoje osebne koristi prodati najreakcionarnjši stranki v naši državi tudi še svoje delavske tovariše, tisti stranki, ki ima med vsemi, kar jih poznamo, najmanj socialnega čuta. Ne pade nam na misel zagovarjati socialne demokrate krog »Enakosti« in »Volksstimme«, ker vemo, da je tudi njim le do osebnih koristi, da je tudi njim delavstvo le objekt eksploatacije in nič drugega, odkrito pa priznamo, da so nam vendar tisočkrat ljubši, ker so trdni vsaj v enem oziru, v oziru značajnosti. Značajnega nasprotnika mora spoštovati vsakdo, neznajčajnež pa ni vreden, da se mu pljuče pred noge. Vendar pa ostane koncem koncev odprto vprašanje, kdo je neznajčajnejši, ali Jože Nachtigall ali radikalna stranka, ki se družijo z njim ter mu za njegove Judeževе glasove plačuje težke zlatnike. Ta stranka, ki preganja v ostalih delih države delavstvo in mu niti ne dovoli one pravice, ki so po ustavi zagotovljene vsakemu državljanu — aktivne volilne pravice — še v Mariboru družijo z Nachtigallom in kupujejo njegovo pomoč. Ali je naše delavstvo moralno res že tako propadlo, da je zmožno kaj takega? Če je, potem ni nič čudnega, če se mu slabo godi in ga pritiskajo prav z vseh strani. »Jutranje Novosti«, ki nas ravno v včerajšnji številki napadajo, ker žigosamo radikalno korupcijo, pa je primer Jožeta Nachtigalla najboljši odgovor. Mi nimamo k temu odgovoru pripomniti nobene besede. Dejstva govorijo!

* Ne le v Srbiji, ampak tudi pri nas se poslužuje radikalna stranka najgobje korupcije! Včerajšnje »Jutranje Novosti« pišejo v svojem uvodniku, da prinašajo naši listi samo lumparije, katere počenja radikalna stranka drugod, dočim o Sloveniji nima ničesar poročati — ergo, je tudi vse ono iz drugih krajev zlagano. Res je, da se poslužujejo radikali v Srbiji še podležijih sredstev pri agitaciji, kakor pri nas, toda tudi svinjarije, ki so jih zagrešili pri nas, presežajo vse meje. Ali ni kupčija, katero je napravila radikalna vlada z Avstrijo na naš račun, škandal, kakoršnega niti naša stoletna tlačiteljska Avstrija ni bila sposobna? In vse to se je zgodilo proti slovenskemu plemenu jugoslovenskega naroda zato, da bi radikalni koruptarji dobili v Sloveniji par sto nemčurških glasov. Glejte, že samo ta sramota, razžalitev vsega našega slovenskega plemena, vpije po maščevanju. Slovensko plemo, ki je pripravljeno umreti za to

državo, je bilo v svoji lastni državi prodano od radikalne vlade v eksploatacijo tisočletnim sovražnikom Nemcem in nemčurjem. To je lumparija, kakršne radikali niti v Srbiji niso nikoli zagrešili, to je lumparija, ki bi se dala primerjati komaj s sramotnim solunskim procesom, kjer so radikali prelili kri svojih brezpravnih političnih nasprotnikov samo zato, da so ostali na vladi in samo zato, ker so bili ti nasprotniki vdani kralju in jugoslovenskemu narodnemu edinstvu in bolj poštenu, kakor radikalija! Ali ni slučaj Jožeta Nachtigalla koruptarja? Ni lumparija vsa vaša agitacija? Ni bila podlost vaš pritisk na poštene obrtnike, katere ste hoteli podkupiti, da glasujejo za vas? Ni podlost preganjanje slovenskih uradnikov dr. Senekoviča, dr. Sirmada itd., katere premeščate samo zato, ker so objektivni in nočejo izdati svojega narodnega prepričanja. Ni podlost vaše postopanje na Zg. Poljskavi itd. itd.? Hočete še več konkretnih slučajev iz Slovenije? Če jih hočete, vam jih bomo dali. Nasprotno pa se mi prav nič ne bojimo vaših »starih odkritij«, ker tudi, če smo kdaj kaj zagrešili, podlosti kakor vi, nismo zagrešili nikoli.

Naša škrinjica v mariborskem volilnem okrožju je prva!

Volilno gibanje.

Naši volilni shodi. V soboto 3. t. m. je volilni shod v Središču. V nedeljo 4. t. m. so sledeči shodi: Soštanj, Šmartno ob Paki, Prevalje, Radvanje, Slivnica, Fram, Ptuj, Mestinje, Šmarje, Vitanje, Svečina, Sv. Pavel. Izven tega imajo večje število shodov in sestankov še v brežiškem, laškem, gornjegrajskem okraju itd.

Ali so se pogajali ali ne? Ker radikalno časopisje še vedno taji pogajanja med radikali in Nemci, ker to taje zlasti naši mariborski radikalski junaki, moramo že objaviti odlomek iz članka »Wahlstimung in Jugoslawien« v »Tagespost« od 24. febr., ki pravi: »Radikalna stranka ima razumljivo stremeljenje, da si za svoja načela dobi tudi med volilci v Sloveniji pristašev in s tem kak mandat. Nemci so stopili z zastopniki radikalne stranke v Mariboru v stike, da sklepajo o morebitnem skupnem nastopu pri volitvah. Predlagali so, naj velja za volitve do 31. jan. t. l. izpopolnjene liste, in so izjavili svojo pripravljenost, z radikali skupno postaviti mešano listo. Nemci pa so želeli, da bi svoj čas njim pripadajoče kulturne institucije (gledališče, kazino, mariborska koča itd.) v doglednem času zopet prišle v roke njih ustanoviteljev. Pogajanja z radikali pa so se razbila, ker so radikali menili, da je proti njihovem strankarskemu prestižu, postaviti z Nemci mešano listo. Nemški stranki ni preostalo drugega kot postaviti lastno listo.« — Kaj dokazuje ta članek: 1. da so se pogajanja vršila, 2. da so se razbila ne zato, ker radikali niso privolili v nacionalne koncesije, ampak zato, ker so Nemci hoteli imeti na radikalski listi svoje kandidate.

Železničarji, pozor! Že dolgo časa se dela na podžavljenju južne železnice. Čudili smo se le, zakaj tako dolgo, ko vendar sedanja vlada ne premišljuje dolgo in prodajajo narodne ter državne interese kar čez noč. Seipel je gostoval v Beogradu le malo časa — a je vendar mnogo odnesel. — Preganjanje uradništva se je od strani radikalcev naravnost sistemiziralo. Vse proč, kar ni moje in vsa mesta, od koder se dajo izvajati represalije, meni: to je bilo njih geslo. Sedanja volilna vlada ima sicer že štete dneve, a vendar se ne boji krivičnosti, ki jih koplje na svojo glavo. Tako imamo iz zanesljivih virov podatke, da se sestavlja že »črna lista« vseh tistih železničarjev, ki ne obračajo plašča po radikalnem vetru. Najhuje na stvari pa je to, da so ti »politično nezanesljivi« večinoma družinski očetje in posestniki. Če ostane situacija taka, se bo po državljenu te ljudi s strani radikalcev prestavljalo »po službeni potrebi« in tako ubijalo dru-

žine. V imenu vse napredne in čuteče javnosti in v imenu železničarjev najodločneje protestiramo proti takim pozizkusom! Železničarji, vi pa vprašajte Nachtigalla, kam bo premeščen.

Za Nemce v Apaški keflini se pulijo Samostojneži, radikali, klerikalci in Nemci. Zupnik dr. Potzinger, vodja apaških Nemcev, je lani pripeljal Apačane v tabor SKS in je bil celo izvoljen v njeno vodstvo. Letos je s svojimi zvestimi vred podpisal radikalsko listo. Toda tudi dr. Hohnjec še ni obupal nad Apačani. Ti pa bodo najbrže vsem pokazali figo in volili nemško listo.

Dr. Novačan obupal. Odkar mu je Radić s svojo listo prišel v zelje, je Novačan obupal nad uspehom svojega republikanstva proti Radićevemu.

Med Nemci in Madžari v Vojvodini je dosežen volilni sporazum v tem obsegu, da bodo Madžari volili Nemce, nemški poslanci pa bodo podpirali zahteve madžarskih manjšin.

312 kandidatskih list je baje v celi državi potrjenih. Te liste je postavilo krog 32 strank in stranic.

Sv. Lenart pri Veliki nedelji. Že v drugi smo imeli v naši fari shod Kmet-ske zveze. Potreba po farbanju ljudi je bila tembolj nujna, ker se je kot glavni govornik hotel proslaviti neki domačin, ki velja zlasti za duhovitega in obzirnega dopisnika. Ako navedemo, da so njegovi duševni proizvodi med drugim »napredna žival, garjavi oven« in, ki zapreti tudi s pestjo, imamo sliko od njegovega inteligentnega obnašanja popolno. Če se je tega naučil pri Ornižu in Linhartu kod njihov bivši oproda in vnet štajercijanec, ali pa še le v zadnjem času, tega ne vemo. — Izkušnja pa mu ne maramo kratiti. — O neki nasprotni stranki je namreč dejal, da je podobna tisti ženski, ki je na zunaj prav srčkana, od znotraj pa nosi umazana krila. Ker za vsako trditve treba dokazov, ne dvomimo nad govornikovimi izjavami ter mu kod vrlemu inšpektorju ženskih kril na njegovem težavnem poslu prav iskreno čestitamo!

Dnevna kronika.

— Ivan Raušl. Danes 1. t. m. zjutraj je po daljšem mučepolnem bolehanju zatisnil svoje oči g. Ivan Raušl, posestnik v Obrežu pri Središču. Bil je nad 20 let župan v svoji občini, mnogoletni član okrajnega zastopa in načelstva središke Posojilnice ter član raznih drugih korporacij. Vedno zvest naprednjak je stal do zadnjega v vrstah naše stranke kot njen neomahljiv bojovnik ter član vodstva naše strankine organizacije v Središču. Pogreb je v soboto 3. t. m. ob 2. uri popoldne. Bodi vrlemu in značajnemu možu med nami ohranjen najlepši spomin, njegovi težko prizadeti rodbini pa izrečeno globoko sožalje!

— Koncert v Slovenski Bistrici priredili v soboto 3. marca pevski zbor Zvezd jugoslovenskih železničarjev iz Ljubljane. Ker je vsopred zelo pestro izbrano, se pričakuje obile udeležbe glasbeželjnega občinstva. Začetek ob pol 20. uri zvečer.

— »Napreč« se seli v Celje? Kakor doznava ljubljansko »Jutro«, se preseli glasilo Bernotovih socialstov, ki je doslej izhajalo v Ljubljani, v Celje. Socialni demokratje niso zadovoljni z »Napreč« pisavo, pa ga hočejo imeti pod nadzorstvom. Bernot je tako dolgo čistil socialistične vrste, da bo dne 18. marca ostal čisto — sam.

— Zmeda v socialističnih vrstah postaja od dne do dne večja. Do volitev bo ravno toliko frakcij, kot je pristašev. — Bernota je zapustila tudi grupa dr. Koruna, ki je pričel izdajati svoje glasilo »Rdeči prapore«, ki je, kakor pravi, glasilo »oblastne« organizacije SSJ, dočim je »Napreč« glasilo »pokrajinske« organizacije. Mariborski socialisti so sami zase, Celjski se nagibljejo sedaj na to, sedaj na ono stran, in slavni Jože Nachtigall bo menda osnoval še »radikalno socialiste«, tako da bo še nekaj več socialstov. Vse kroglice, ki bodo dne 18. marca odane za te razne socialiste, bodo vržene v vodo, ker niti eden ne bo izvoljen in bodo njihovi volilci torej brez zastopnika. — Vse kroglice v I. skrinjo!

— Doklade uradništva le na papirju. Z velikim pompom so oznanjevali radikalski listi, da je vlada povišala uradništvo draginske doklade. Ne le, da je bilo to povišanje le malenkostno in še to le

v nekaterih kategorijah, dočim je bilo nižjim uslužbencem še celo od sedanjih nezadostnih doklad nekaj odtrgano, se je sedaj izkazalo, da je vse to »povišanje« le na papirju. Finančni minister Stojadinovič, kandidat radikalne stranke v mariborskem volilnem okrožju, je nakazal za marc državnim nameščencem le dosedanje plače in draginjske doklade. »Zvišanje« je torej le čisto navaden volilni manever radikalcev, ki pa bodo dne 18. marca dobili najboljši odgovor s tem, da vrže vsak državni nameščenec svojo kroglico v mariborskem volilnem okrožju v 1. škrinjico!

— **Koncert pevskega zbora ZJŽ iz Ljubljane**, pod vodstvom pevovodje g. Mirka Premelca, vrše se v soboto dne 3. tm. v Slovenski Bistrici (hotel Beograd) obeta biti zelo zanimiv. Začetek ob pol 20. uri zvečer. Vstopnice in vsprede se dobe že v predprodaji ter pri večerni blagajni.

— **Naredba o pobijanju pijančevanja.** Okrajno glavarstvo je po nalogu pok. uprave izdalo sledečo naredbo: Člen 1. V vseh gostilničarskih in krčmarskih obratih v smislu § 16. obrtnega reda, naj si se tudi nazivajo kavarna, buffet in slično, kakor tudi na plesih, varietetih in na javnih veseljih v obče, je prepovedano točiti in prodajati od sobote ob 18. (6.) uri zvečer do ponedeljka ob 11. uri dopoldne žgane opojne pijače, žganje, liker, rum, konjak itd., izvzemši slučaje, da se dajejo le kot dodatek k čaju. — Člen 2. Notoričnemu pijancu je sploh prepovedano dajati alkoholne pijače. Če se gost opije v takem lokalu ali če se daje v takem lokalu pijača že pijanemu gostu, spada pod kazen lastnik obrata odnoso poslovanja. — Člen 3. Od določila čl. 1. se dovoli izjema gostilniškim obratom v planinskih kočah ter kolodvorskim restavracijam in kolodvorskim buffetom. V vseh teh obratih se smejo oddajati žgane opojne pijače ob času, omenjenem v čl. 1. le v množini največ eno šeststajstinko litra na osebo, in sicer v kolodvorskih restavracijah in kolodvorskih buffetih le za konzumiranje v gostilniškem lokalu odnoso izven lokala samo potnikom na postaji stoječih vlakov. Veditelji železniških restavracij so dolžni imeti mineralno vodo v malih steklenicah po dopustni ceni. — Člen 4. Gostilničar ne sme gostu odrekati jedi zaradi tega, ker ne živa alkoholne pijače. — Člen 5. Osebam pod 16 letom se ne sme v javnih lokalih vobče dajati alkoholna pijača, najsi bi bili v spremstvu odraslih. Mlade osebe pod 16 letom smejo zahajati v gostilne in kavarne samo v spremstvu roditeljev, odraslih sorodnikov in drugih nadzornih oseb, ali na potovanju za to, da se nasitijo. — Člen 6. Prestopki se naredbe se kaznujejo po obrtnem redu. — Člen 7. Ta naredba se mora izobesiti po vseh lokalih navedenih v čl. 1. in 3., kjer se toči in prodaja alkoholna pijača tako, da jo gostje ne morejo prezeht. Kdor ne izobesi te naredbe v svojem lokalu, se kaznuje v smislu čl. 6. te naredbe. — Člen 8. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

— **Josip Holec.** Dne 27. februarja so Čehi slavili sedemdesetletnico odličnega češkega publicista in pisatelja Josipa Holec. Temu jubileju se je pridružil tudi jugoslovanski narod, kajti Josip Holec je eden največjih prijateljev našega naroda in velik apostol slovanske misli. Holec je spisal cele knjige znamenitih del o Črni gori, Bosni in Hercegovini, o srbski narodni poeziji, o Rusiji in ruskih problemih. Prepotoval je vse naše pokrajine, prehodil široko Rusijo, proučeval in opazoval razmere ter iskal pot k uresničenju slovanske vzajemnosti. Knjige, ki jih je spisal o svojih potovanjih in o posameznih slovanskih vprašanjih, imajo trajno vrednost. Holec je obogatil češko pripovedništvo z obširnimi delom »Naši«, kjer opisuje življenje na češkem jugu. Delo obsega čez 5000 strani in je ogromna enciklopedija narodnega življenja in mišljenja. Holec je tudi poznavalec finskega naroda in je izdal več prevodov iz finščine. Ogromna je marljivost tega moža! Izdal je ducat debelih knjig, pri ysem tem pa je marljivo deloval v uredništvu »Narod. listov« in organiziral časniškarska društva. Njegovemu vztrajnemu delu se je zahvaliti, da so se slovanski časnikarji zblížali; njegov uspeh so slovanski časniškarski kongresi v Pragi, v Sofiji in Ljubljani. — Vojna je to delo porušila, ni pa ga mogla uničiti; ko se razmere kolokaj ustalijo,

se bo delo na polju slovanske vzajemnosti nadaljevalo v duhu mojstra Josipa Holec. Slovanski žurnalisti želimo tovarišu Holecu mnogo srečnih let, želimo ga videti zdravega in čilega na bodočem kongresu slovanskih časnikarjev! Kot Jugoslovani pa se še posebej zahvaljujemo g. Holecu za obsežno in neuničljivo delo, ki ga je storil na polju češkoslov. jugoslov. zblížanja. Naj bi se uresničila velika misel, ki ji je Josip Holec vnet apostol: Da bi se vsi Slovani našli na poti k skupnemu cilju!

— **Poizvedba.** Prosim vsakogar, ki bi mu bilo znano bivališče Vladimira Žbogar, da mi sporoči njegov naslov. Imenovan je menda v službi pri kakšnem trgovcu ali obrtniku. Marija Žbogar, Trnovski pristan št. 4, Ljubljana.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. V soboto dne 24. februarja in v nedeljo 25. febr. uprizorjena igra »Ciganje« je prekosila vse doselej od strani »Čitalnice« prirejene predstave. Dvorana hotela »Beograd« je bila obakrat popolnoma zasedena. Občinstvo se ni moglo zadosti začuditi — tako sigurnemu nastopu domačih diletantov. Vse vloge od prve do zadnje so bile srečno razdeljene. Zlasti so zelo dobro nastopili v glavnih vlogah gg. Lenka Janžekovič, Milica Kolenc, Anica Pučnik in gđ. Pavla Krule. Nadalje gg. Matko Janžekovič, Franc Karbaš, Fran Logar, Lojek Pinter, Puncer, Peter Škofič in Maks Rovšek. Slednji je v svoji komični vlogi kot sodni sluga vzbudil dosti smeha pri občinstvu. Istotako tudi naš priljubljeni komik Lojek Pinter. Posebno moramo že omeniti bančnega uradnika Puncerja, ki je svojo težko vlogo sijajno izpeljal. Vsa čast neumornemu režiserju predsedniku »Čitalnice« g. dr. J. Pučniku, ki je vse tako vzorno vodil. Želimo le, da se igra »Ciganje«, ki je žela pri našem občinstvu tako lepe uspehe, v najkrajšem času ponovi. — V soboto dne 3. marca ob pol 20. uri zvečer priredi »Zveza jugoslovanskih železničarjev« pevski koncert v hotelu »Beograd«.

VI. redna seja občinsk. sveta mariborskega.

Pošmrtnica dr. Ivanu Tavčarju. — **Demisija odbornika Novaka.** — **Poročila odsekov.** — **Zvišanje tarif v kopališču.** — **Podpore kulturnim institucijam.** — **Razdelitev dimnikarskih okrajev.**

Maribor, 28. februarja.

Po daljšem času se je danes vršila VI. redna seja občinskega sveta mariborskega. Udeležba je bila zelo pičila. Od klerikalcev sta bila navzoča le dr. Leskovar in slikar Lorber, ki pa je kmalu zopet popihal, od NSS pa zadnji ostanek tega kluba, trije možje. Tudi socialistične vrste so imele velike vrzeli. Le klub JDS je bil polnoštevilno navzoč. Poznalo pa se je, da sta bila glavna demagoga, dr. Jerovšek in Žebot, odsotna, ker je seja potekla popolnoma mirno in stvarno, kakor v Mariboru skoraj nismo več vajeni.

Z običajno nadpolurno zamudo je otvoril župan sejo ter se najprej v toplih besedah spominjal umrlega dr. Ivana Tavčarja, katerega je slavil ne le kot vzor moža poštenjaka v politiki, temveč tudi kot velezaslužnega moža za domovino in slavnega pesnika, ki nam je zapustil prave bisere slovanske romantike. Občinski svetniki so stoji poslušali županov govor ter vzklicali velikemu sinu našega naroda trikratni »Slava«!

Nadalje je poročal župan, da sta pri pogrebu dr. Ivana Tavčarja zastopala mestno občino obč. svetnika Mulej in Roglič. Rodbini pokojnika je župan v imenu mestne občine izrazil sožalje. Svoječas izvoljeni odseki so se med tem konstituirali in izvolili svoje načelnike.

Nato je poročal o skoraj obligatnih težavah, ki jih ima klub NSS s svojimi člani. Na mesto odstopivšega g. Jarha vpoklicani (če tretji namestnik) g. Arko je glasom poročila finačnega okrajnega glavarstva premeščen v Sv. Lenart. Na njegovo mesto bo torej vpoklican četrti namestnik, g. Ketec. Nato prečita župan dopis obč. svetnika Novaka, katerega je NSS pozvala naj odloži svoj mandat. Novak izjavlja, da to stori, če občinski svet njegovo ostanko odobri. —

zakonitega vzroka za njegov odstop, občinski svet demisije ni sprejel. Za bodoče volitve je bilo izvoljenih v smislu tozadevnih predpisov 21 občinskih svetnikov kot članov volilnih odborov. (7 namestnikov predsednikov volilnih odborov, 7 članov in 7 namestnikov volilnega odbora.)

Nato je prešel župan k dnevnemu redu in pozval poročevalce posameznih odsekov, da podajo svoj referat. V občinsko zvezo je bilo sprejetih 29 oseb. Petim učiteljem bivšega »Töchterheima«, ki so bile o prevratu odpuščene, se prizna pokojnina po službenih letih. Prodaja cevi mestne plinarne se odobri. Prošnji Mariborske gradbene akcije za prepustitev stavbišča v izmeri 1.500 kv. metrov za zgradbo treh, kot dobitki za zgradbeno loterijo namenjenih hiš, se v principu ugodi. Za strojeopisni tečaj v meščanski šoli se odobri v proračunu predvideni kredit. Državni realki, ki je last mestne občine, se dovoli nakup slik Nj. Veličanstev na stroške občine. Mestnemu kopališču se dovoli zvišanje tarife in nabava platna za predpasnike in obrisače. Odobri se tudi zvišanje občinskih taks. Na tozadevne prošnje se podeli podpora sledečim društvom in sicer: Slovenskemu dijaškemu društvu na Dunaju 2000 Din., »Svobodi« 1000 Din., »Glasbeni Matic« 5000 Din., »Ljudski knjižici« 1500 Din., »Ljudski univerzi« 1000 Din. in »Glasbeni Matic« kot izredna podpora 1000 Din. Dr. Leskovar je bil sicer mnenja, naj se take podpore sploh ukinejo. Društva naj se sama vzdržujejo, ali pa naj jih podpirajo lastne stranke. Občinski svet je ta predlog na izjavo dr. Serneca zavrnil, ker stoji na stališču, da je treba podpirati vsako kulturno delovanje. Akademikemu slikarju Stipetu se dovoli v svrhu nadaljevanja študij mesečna podpora v znesku 500 Din. Prošnja »Lovskega društva« za znižanje pasjega davka za lovske pse se kot neutemeljena zavrne. Prošnji mestnih uslužbencev za enkratni nabavni prispevek se ne ugodi, ker so se jim pred kratkim povišali prejemki za 50% in prejemalejo draginjske doklade po prvem razredu, dočim dobivajo v ostalih mestih še vedno stare plače, kakor državni uradniki. Več ugovorov zoper previsoko zaračunanje čezmerne uporabe vode se odkazuje pravnemu odseku, da ugotovi, kdo je za to odgovoren. Prošnja stavbenika Nasimbenija za prodajo stavbišča v Kettejevi ulici se odkloni, ker ima Nasimbeni lastna zemljišča in bi mu služila mestna očitvidno le v špekulacijske svrhe. Predlog glede povišanja pristojbin za priključitev kanalov se odkazuje pravnemu odseku. Razdelitev mesta v 6 dimnikarskih okrajev se odobri in prizna povišana dimnikarska tarifa.

Ob 23. uri je zaključil župan javno sejo, nakar se je vršila še tajna seja.

Mariborske vesti.

Maribor 1. marca 1923.

mi Brez običajnega »špetakla« je potekla večerajšnja občinska seja. Iz velike gorečnosti za dobrobit mestne občine, ki je nekaj monopol kluba SLS, je prišel k seji samo dr. Leskovar. Lorber ga je samo spremil v dvorano, potem pa jo je odkuril, menda zopet prisluškovat pod kako okno, ker, kakor slišimo, je Lorber vodja Žebotovih detektivov in podgeneral njegove armade. Ker torej ni bilo niti debelušnega dr. Jerovška, niti kričarja in razbijača Žebota, je bilo vse mirno. Dr. Leskovar je sicer skušal parkrat ugovarjati, toda ker je bil sam in so tudi od narodnih socialistov bili navzoči le trije, je previdno — molčal. Zato pa se je tudi predelal skoraj celi dnevi red, ki bi po Jerovšek-Zebotovih metodah zadostoval sicer za deset sej. Pa revolucija v občinskem svetu se ni obnesla, zato sta oba odromala na deželo, kjer jim še nekateri verjamejo.

mi O »afeti dr. Sernec - Pirc« je svoj čas vedela veliko pisati »Straža«. Sedaj je ta afeta končala pred okrajnim sodiščem z oprostitvijo dr. Serneca. Resnicoljubna »Straža« tega doslej ni registrirala.

mi 400 K za Ljudsko knjižnico je daroval živinozdravnik g. Baš, z željo, da bi še tudi drugi pomagali na ta način priganjati »zlega duha« iz Ljudske knjižnice.

mi Ljudska univerza. V petek (ob pol 8. uri, mala kazinska dvorana) nadaljuje

g. prof. Gabrijel Majcen svoje predavanje »Pogreški in napake slovenskega jezika v govoru in pisavi«.

mi Občni zbor Slov. trgovskega društva v Mariboru, ki bi se imel vršiti dne 3. t. m., je z ozirom na proslavo skladatelja Parme preložen na soboto dne 10. marca.

mi Sonatni večer Brandl-Pelikanova — Frisch. Sonatni večer, ki ga priredita v petek, dne 2. marca ob 20. uri v Götzovi dvorani preko mej našega mesta znana domača umetnika, violinska virtuozaga Brandl-Pelikanova in pianist g. Frisch, bo nudil ne le strokovnjakom, ampak tudi vsakemu lajiku pravi umetniški užitek. Severni komponisti, ki so na vzporodu, so deloma pri nas še skoraj neznan in bo tako nudil koncert tudi precej novega. Opozarjamo občinstvo ponovno nato prireditelj in priporočamo, da si vsakdo pravočasno preskrbi vstopnico v predprodaji pri Höferju v Šolski ulici.

mi Zanimivo predavanje MGA. V nedeljo dne 4. marca dopoldne ob 10. uri se v mestnem kinu nadaljuje predavanje Mariborske Gradbene Akcije. Predavatelj, društveni tajnik se dotakne nekaj najbolj zanimivih vprašanj: Zapravljanje denarja, stanovanje in lastni dom, zloraba povišanja najemnine itd. Pri tej priliki se udeležnikom predavanja razkažejo tudi slike za gradbeno loterijo. — Začetek predavanja točno ob 10. uri.

mi Trirodbinski domovi za obrtnike. Mar-Stanu se je ponudil poseben gradbeni sistem, ki omogoča obrtnikom nabavo lastnega doma s tremi velikimi medseboj ločenimi stanovanji in istotako s tremi velikimi delavniciami. Solidna betonska gradba 19 m dolga 18 m široka, cena K 650.000 do K 700.000. Graditelj pokaze načrt med predavanjem MGA v nedeljo dopoldne v mestnem kinu.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Četrtek, 1. marca Ono. C Kuponi.

Petek, 2. marca. Zaprt.

Sobota, 3. marca. Urh, grof celjski, izv. Proslava skladatelja Viktorja Parme.

Nedelja, 4. marca ob 15. Pogumni Tonček, izv. Znižane cene. — Ob 19. in pol Urh, grof celjski, izv.

—□—

Razstave originalnih predmetov iz zlate dobe v kateri se vrši opera »Urh, grof celjski«. Pri tvrdki Zlata Brišnik (Slovenska ulica) so razstavljeni zanimivi originalni predmeti in sicer diploma, s katero so dobili Teharčani plemstvo, dalje trobojnico, ki jo je poklonil grof Teharčanom. Trobojnica sestoji: prvi pas rdeč, drugi moder, tretji zopet rdeč, na modrem pasu sta dve zvezdi, namreč Urh je imel na svojem grbu tri zvezde, drugi zvezd pa je poklonil; ob tej priliki si oglejmo tekst, ki se nanaša v operi na to zastavico:

»Dve zvezdi vam poklonil bom, od svojih treh, a vi pazite, da nikdar jih ne zatemnite«...

Dalje je razstavljen pas, ki ga je podaril celjski grof, Marjetici, ki je slovelo tedaj kot najlepše teharsko dekle.

Jubilej skladatelja Viktorja Parme. Za jubilej skladatelja Viktorja Parme, ki se vrši v soboto, 3. marca so se javile še razne korporacije oz. društva, ki se bodo po svojih zastopnikih udeležili svečanega častitavanja in izročitve reda sv. Save, podeljenega od Nj. Veličanstva kralja Aleksandra. — Izročitev reda in svečano častitavanje se bo vršilo na odprti sceni pred začetkom predstave. Odposlanci in zastopniki institucij, ki se žele udeležiti proslave bodisi z izročitvijo vencev, bodisi z drugimi častnimi darili, naj se blagovolijo pravočasno javiti gospodu ravnatelju opere Andro Mitroviču v gledališki pisarni (vsak dan od 12. do 18. ure).

»Urh grof celjski«. Sobota 3. marca se vrši premijera opere »Urh, grof celjski«, s katero proslavi naš skladatelj 65. letnico rojstva in 40letnico svojega umetniškega delovanja. »Urh grof celjski« je prva Parmova opera in tudi časovno prvo slovensko večje glazbeno delo. To opero (komponirano od 1892—94) so prvič vpriporili v ljubljanskem deželnem gledališču 15. febr. 1895 v jako velikim uspehom. Razne tedanje kritike, ki bodo gotovo zanimale občinstvo, pričajo mo jutri.

»Urh grof celjski«. Ivana v operi »Urh grof celjski« poje iz naklonjenosti do skladatelja g. Jež, ravnatelj vojaškega oddelka na magistratu. Gospod Jež je znan kot jako dober tenorist iz koncertov »Glasbene Matice« v Mariboru.

V nedeljo, 24. t. m. se vprizori kot večerna nedeljska predstava »Urh grof celjski«. Kdor bi ne dobil v soboto vstopnice, naj si blagovoli že sedaj rezervirati za nedeljo, ker je zanimanje izvanredno veliko.

Kultura in umetnost

x Dramatični večer Zofije Borštnik-Zvonarjeve, ki se vrši jutri v petek 2. t. m. ob 20. uri v gledališki dvorani Narodnega doma, bo za Maribor nekaj čisto novega, zato je razumljivo, da se za ta večer zanima vsa naša javnost. Radi tega opozarjamo ponovno, da se vrši predprodaja vstopnic pri Zlati Brišnikovi v Slovenski ulici.

x »Nova Evropa«. Izšla je 7. številka VII. knjige dobro urejane revije »Nova Evropa« s sledečo vsebino: O privatni inicijativi (L); Rusija još uvek umire od gladi (L. Popović); Neuspeh Zemljeradničke Stranke (M. Avramović); Slovenska Pučka Stranka (Dr. A. Korošec); Prosvetni pregled: Avtonomija Zagrebačkog Univerziteta (M. Kostrenčić); Politički pregled: Rusija na početku 1923. Knjige i listovi: P. N. Miljukov (Al. Jelačić).

Sport.

: Jugoslovanski zimskosportni savez odpoveduje vsled neugodnega vremena sankarsko in smučsko skakalno tekmo določeno za 4. marca t. l. v Bohinju.

Objave.

§ Svengalijev večer. Občinstvo opozarjamo ponovno na večer telepatije in sugestije, ki ga priredi popularni telepat Svengali. Dvorana bo zakurjena. Začetek točno ob 8. uri.

Gospodarstvo.

x Produktna borza v Novem Sadu, 27. februarja: pšenica 450, ječmen 315, oves 290, koruza 235, za april 265, za marec 250, fižol novi 415, moka »00« 665, pšenični otrobi 175. Tendence: neizpremenjena.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra. (Dalje.) (40)

Njegov pogled se je osredotočil na odprtih vratih, — ali njegove misli so se vrtele in sukale le okoli jednega predmeta, — okoli njegovega sedanega položaja. — Večkrat si je z ledeno roko obrišal pot iz čela, in skoro glasno premišljeval:

»Kaj vendar hoče od mene! — Zakaj me je postavil semkaj? — Kaj zasleduje, pričakuje. — Saj me vendar komaj pozna, pa mi zaupa tako nežno zadevo, — mi da dokaz takega zaupanja, — grozen ali vzvišen dokaz? Kaj hoče? — Ali me hoče skušati? — Ne, ne, to pač ni mogoče! — Ali da me pusti nadzirati to spalnico v poročni noči? — Izgovor važnih opravkov, ki ga silijo, da se mora odstraniti, — to je nesmisel! — Ali tedaj — kaj hoče, kaj zasleduje? — Privlekel me je semkaj, — v to sobo, — zraven nje!«

Pri ti zadnji besedi so se njegove misli zmedle, — bolj goreče je vpiral svoje oči v spalnico, pred katero je stal.

Nežni valovi dragocenih dišav so prihajali do njegovih nosnic, ga omamljali.

Obstal je bil na svojem mestu in premišljeval že celo uro. — Mahoma pa se je premaknil in storil korak proti vratom. — Ali istotako hitro je zopet stopil nazaj, — prestrašen, prevzet, —

»Kaj vendar mislim, delam tu?« — se je spraševal. — »Kaka grozna misel se me je polastila. — Ne, — ne bom vstopil, ne!«

In zopet se je postavil na prejšnje mesto. — Sklonil se je in poslušal, ali

Zveza kulturnih društev.

Knjižnica ZKD je nastavljena v tamkajšnji šoli. Do pred kratkim so bili čitatelji večinoma samo naši importirani uradniki. V zadnjem času pa se je obrnilo na bolje. Sedaj so začeli posegati po knjigah tudi domačini. Sicer jih ni mnogo po številu, vendar pa je pričetek tu in upamo, da bo vedno bolj, zlasti ker opažamo, da so uspehi smotrenega delovanja narodne šole vedno večji. Učenci, ki obiskujejo narodno šolo že dve leti, imajo že nekoliko več jugoslovanskega duha in to ne bo brez vpliva na ostalo ljudstvo. Glavno prosvetno delo so koncentrirali naši kulturni delavci v Dol. Lendavi na podeželske gledališke predstave. Neustrašenemu delu se je posrečilo, da se je vršilo do sedaj okoli 15 dramatičnih predstav. Pri prvih predstavah je bil obisk zelo slab. Najslabše je bila obiskanka Mečkova »Matka«. Ali dasi je bilo samo 26 gledalcev, se je igrala baš ta igra zelo dobro. Pri večini predstav niti stroški niso bili kriti, ker je bila vstopnina zelo nizka, od domačinov pa je niso niti pobirali. Dajali so jim večinoma proste vstopnice, samo da bi jih privabili in polagoma sprijaznili z novo državo. Seveda se proces vrši zelo počasi. Velik uspeh pa so imeli s predstavo »Divji lovci«, ki se je vršila 20. jan. 1923. Prisostvovalo ji je nad 100 gledalcev. Tudi pri tej predstavi je dobilo mnogo domačinov brezplačne vstopnice. Dne 23. jan. 1923. se je igra ponovila brezplačno za goriške begunce, ki so nastanjeni v novi leseni vasi, kaki dve uri od Dol. Lendave. Razen tega se vprizirajo brezplačno predstave tudi za vojake in šolske otroke. Vsako priliko porabijo, da bi pridobili še precej nezaupljivo ljudstvo in ljudem pokazali, da nismo takšni barbari, za kakršne nas imajo naši nasprotniki. Mecenov, ki bi podpirali njih kulturno in narodno delo nimajo, zato morajo delati in dati vse sami.

Duhovščina je podaljšala vojno s tem, da je agitirala in delala za vojno posojilo. Načelnik farovške stranke je pritiskal z vsemi močmi na občine, župane in na občane, da so zbirali denar za vedno nove kanone. Ob razpisu vsakega vojnega posojila so klerikaleci izdali na vse občine okrožnice, v katerih se je poveljevala avstrijska in nemška armada in dokazovala koristnost vojnih posojil. Danes klerikaleci o vojnih posojilih molče.

drugega ni bilo slišati, kot divje utripanje njegovega lastnega srca. —

»Kako vendar, — tu ni nikakega najmanjšega šuma, — niti dihanja ni slišati! Ali je to res mogoče?«

Za hip se je zamislil v idejo, da sploh ni Ivane v sobi, — ali zavrgel jo je takoj. —

Ne, ne, Henrik d' Etioles ni izgledal kakor nekdo, ki hoče le skušati, — v njegovi skriti misli je imel gotovo svoj načrt. —

Hripav vzklík se mu je izvil iz grla, — nova misel se ga je bila oprijela:

»On jo je ubil in je postavil mene semkaj, da se dobi ubijalca še zraven žrtve. Prišli bodo semkaj in me odvedli!«

Tako živo se mu je pojavila ta misel, da se je strahoma ozrl na okoli. — Ali tudi divja misel samoobrambe je kmalu izginila, — odslej ni mislil več drugega kot na njo! — Hitro, kakor bliskovita prikazen se mu je pojavila slika Ivane mrtve na postelji. — Zamolklo je šepetal:

»Če je storil kaj takega, gorje njemu!«

Hitro se je podal v spalnico, — skokoma bil pri postelji, kjer je ležala Ivana v poročni obleki, kakor jo je bil videl v svojih sanjah. —

V mali jedilnici pa je šepetal Henrik d' Etioles, ki je celi čas opazoval Damiena:

»Vendar enkrat!« —

Damiens se je z globokim vzdihom približal postelji in stokal:

»Mrtva, — mrtva!« —

Ali že prvi pogled mu je povedal, da se moti. —

Ivana je ležala mirno, roke so ji počivale ob truplu, — glava pa na vzglavju dragocenih čipk, — ali obraz je bil v mirnem spanju, rožasto nadahnen v miru sladkega počitka, — in njeno dihanje je bilo enakomerno, — mirno. — Lahna sapica ji je prihajala iz priprtih ust. —

»Spi!« — je zašepetal Damiens, — začudeno, presenečeno. —

Mala oznanila

Hišnik zamenja stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje, s stranko, če mogoče v sredini mesta. Naslov pustiti v upravi lista. 431

Odda se takoj majhen lokal na prometnem kraju. Mandl. Slovenska ulica 8. 426

Pisemske znamke, jugoslovanske, rabljene, kupi vsako množino Žolgar, Taltenhachova ulica 18 III. 429 3-1

Lepa njiva ob okrajni cesti v Spodnji Kungoti se takoj prodaja. Naslov pove uprava »Tabor«. 430 2-1

Trgovski lokal z inventarjem in stanovanjem v predmestju Maribora, se takoj odda. Naslov pove uprava. 423 2-2

Škorje ali čreslo dobavljata takoj Mirko Glaser, Ruše. — Cena po dogovoru. 416 2-3

Priporoča se:

Rajko Zotter

krojač za gospode in dečke
MARIBOR
Pristan šte. 6, I. nadstropje (pri Dravi). 413

OTROŠKA MOKA

VITAL

NAJBOLEŠA HRANA ZA DOJENČKE, OTROKE in DOJILJE

SLADOVNI KAKAO

VITAL

KRZPILO ZA BOLNIKE in REKONVALESCENTE VSAKE STAROSTI

NARAVNI PROIZVODI IZ ČISTEGA SLADA

„VITAL“, D. D. ZA TVORNICO HRANIL, ZAGREB, KSAVERSKA CESTA 10.

415 10-2

Gremij trgovcev za Maribor.

Vabilo k

58. rednemu občnemu zboru

članov Trgovskega gremija

ki se vrši

v soboto, dne 24. marca 1923 ob 10. uri v Gambrinovi dvorani v Mariboru

s sledečim

dnevnim redom:

1. Poročilo načelnika o delovanju.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Sklepanje o proračunu za leto 1923 ter določitev doklad, prispojitenih, sprejemnih, oprostilnih in šolskih pristojbin.
4. Dopolnitev volitve odbora in sicer 1 podpredsednika, 1 odbornika ter 2 namestnikov. Volitev 2 računskih pregledovalcev, 4 odposlancev k zborovanjem pomočniškega zbora, 5 članov v razsodišče, 2 delegatov in 1 namestnika v šolski odsek ter 10 odposlancev in 10 namestnikov k Zveznim zborovanjem.
5. Predlog glede oddaje plesnega sklada in Staudingejeve ustanove trgovski šoli.
6. Predlogi članov po § 18 gremijskih pravil, kateri se morajo 6 dni pred občnim zborom predložiti pisмено gremijskemu načelnstvu.
7. Slučajnosti.

Ker se vsled kratke odmerjenega časa zapisnik zadnjega občnega zbora na tem zborovanju ne more prečitati, je isti vsem članom skozi 7 dni pred občnim zborom v gremijski pisarni na vpogled.

V slučaju, da bi ta za 19. uro sklican občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob 20. uri istega dne drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

MARIBOR, dne 26. februarja 1923.

Gremij trgovcev za Maribor

427

Predsednik: Vilko Weigl.

1^a Portlandcement

dobavlja 293 8-7

„Gradivo“, trgovačko društvo Zagreb

Bogovičeva ulica 3.

Brzjavlj: Gradivo. Telefon 555.

A istotako hitro se je prepričal, da če prav mirno, vendar to spanje ni bilo naravno. —

»On jo je vspaval! — Zakaj?« se je plaho vprašal. —

Sedaj ko se ni več bal, — ko se je potolažil njegov nemir, — ker se je prepričal, da Ivana spi mirno in brez nevarnosti, — ga je spreletel mrz. —

»Kako je lep!« —

Stopil je korak nazaj, jo občudoval, — potem se zopet približal. — A nekaj je zaškrpalo, — strahoma se je zopet oddaljil, — hropel je razburjen, — vroča rudičica mu je zaplala po obrazu, — mrzlica ga je stresala. —

Mladenka tako popolne lepote, tam pred njim na postelji, — v trdnem, mirnem spanju, — katerega je povzročilo močno uspavalno sredstvo, — ta mladenka je vabila njegov pogled, — ga privlačevala kot silen magnet, — in bila je popolnoma v njegovi oblasti. — Za tak trenutek bi pač dal svoje življenje. —

Pred njim je ležala, — in ni se mogla braniti. —

Damiensovo srce je burno utripalo, — žele so mu hotele počiti. —

Da bi je le za hip smel objeti, poljubiti le enkrat, — čeprav bi moral potem umreti! —

Kdo bi mu to pač branil? —

Nikdo, — nobena stvar! —

Če le hoče, lahko stori! —

In že je stegnil roki... A istočasno je zavalovila silna misel po razburjenih možganih. —

»Če me je Henrik d' Etioles takorekoč povedel v to sobo, — grozno, — grozno! To je tedaj, on, ki si je izmislil nekaj takega! — Ah — nesramost, — podlost! Opažam sedaj sovražne spletke, ki bi hotele pogubiti to angeljsko bitje. — In jaz bi se bil skoraj spozabil in postal ono sramotno orodje, ki bi pogubilo to krasotico, nedolžno in dobro, ki spava pod mojim varstvom!«

Počasi je padel na kolena pred posteljo, in s sklonjeno glavo je tiho ihtel.

»Spavaj, — počivaj brez strahu! — Uboga mladenka! — Naj bom zavržen na veke, če le moja sapa prokletega omadežuje tvoje čisto čelo.«

In ker je roka Ivane visela ob postelji, jo je hotel poljubiti, hotel se je dotakniti s svojimi ustnicami njenih alabastrovih belih prstov. —

Ali tudi tega se je vzdržal — in poljubil je le spoštljivo rob obleke, — na dolgo, belo vlečko svilene deviške obleke vtisnil je svoj poljub in jedno solzo!

Potem je vstal ter tiho neslišno zopet šel iz sobe, — jo zaprl in obstal nepremično na svojem prostoru v oblačilnici.

Proti peti uri zjutraj se je Ivana zbudila, — opazila, da se nahaja še obložena na postelji. — Mislila si je, da je omedlela in da jo je Henrik d' Etioles spravil na posteljo in jo pustil samo mogoče vendarle prevzet od očitkov svoje vesti. —

Trudna, — s težko glavo, — se je slekla ter se vlegla v posteljo. —

Henrik d' Etioles je stavlil podoba na svoje mesto, ko je zagledal Damiensa, da je šel v spalnico. — Z nasmehom, ki bi se ga lahko zvalo satanskega, — je šel v svojo pisarno, kjer je prebil celo noč s pisanjem svojih pisem. —

Šele proti sedmi uri se je povrnil v oblačilnico, kjer je opazil Damiensa, ki je stal nepremično, okamenelo! —

D' Etioles ga je srepo pogledal. —

»Ali ni bilo nobenega?« —

»Ne gospod,« — je odgovoril Damiens. — In povejte mi prijatelj, — ali vam ni prišla cel čas kaka radovedna misel...?«

»Ne gospod!« — je Damiens odgovoril odločno in mirno. —

»Dobro,« — si je mislil d' Etioles. —

»Laze se, — kajti videl sem ga z lastnimi očmi, da je vstopil v sobo. — Torej, je že vse dobro in prav!«